ŠTYLISTIKA I

Kód predmetu:	1ISMK/U2STYL1/22
Akademický rok:	2026/2027
Študijný program:	učiteľstvo akademických predmetov – slovenský jazyk a literatúra v kombinácii predmetov
Stupeň štúdia:	druhý
Ročník:	prvý
Semester:	zimný
Forma výučby:	**seminár** + prednáška
Rozsah výučby:	1 hodina týždenne
Spôsob hodnotenia:	priebežné hodnotenie
Počet kreditov:	2
Predmet:	P
Vyučujúce:	Mgr. Jana Klingová, PhD. Mgr. Stanislava Spáčilová, PhD.
Pracovisko:	Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií FF PU Katedra slovenského jazyka
E-mailové adresy:	jana.klingova@unipo.sk stanislava.spacilova@unipo.sk

Obsahová náplň seminárov:

1. Oboznámenie sa s cieľom seminárov a s podmienkami priebežného hodnotenia.

2. Štylistika vybraných komunikačných sfér.

Bežná komunikačná sféra (hovorový štýl).

Literatúra:

- Slančová, D. – Spáčilová, S. et al.: Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky II, s. 23 – 54 (autorky kapitoly: M. Bodnárová – J. Kičura Sokolová).
- Slančová, D.: Praktická štylistika, s. 50 – 51.
- Mistrík, J: Štylistika, s. 499 – 512.
- Findra, J.: Štylistika slovenčiny, s. 204 – 209.
- Findra, J.: Štylistika súčasnej slovenčiny (2013), s. 281 – 285.

Literárna komunikačná sféra (umelecký štýl).

Literatúra:

- Slančová, D. – Spáčilová, S. et al.: Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky II, s. 255 – 271 (autorka kapitoly: D. Slančová).
- Slančová, D.: Praktická štylistika, s. 51 – 53.
- Mistrík, J.: Štylistika, s. 512 – 544.
- Findra, J.: Štylistika slovenčiny, s.199 – 204.
- Findra, J.: Štylistika súčasnej slovenčiny (2013), s. 276 – 280.

Komunikačná sféra vedy, popularizácie a aplikácie vedeckých a odborných poznatkov (vedecký, popularizačný, praktický odborný štýl).
Komunikačná sféra vzdelávania (didaktický štýl).

Literatúra:

- Slančová, D. – Spáčilová, S. et al.: Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky II, s. 73 – 103 (autorka kapitoly: D. Slančová).
- Slančová, D. – Spáčilová, S. et al.: Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky II, s. 104 – 136 (autorka kapitoly: S. Spáčilová).
- Slančová, D.: Praktická štylistika, s. 47 – 49.
- Mistrík, J: Štylistika, s. 426 – 447.
- Findra, J.: Štylistika slovenčiny, s. 181 – 186.
- Findra, J.: Štylistika súčasnej slovenčiny (2013), s. 256 – 261.

Administratívna komunikačná sféra (administratívny štýl).

Literatúra:

- Slančová, D. – Spáčilová, S. et al.: Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky II, s. 187 – 213 (autorky kapitoly: S. Spáčilová – M. Bodnárová).
- Slančová, D.: Praktická štylistika, s. 50.
- Mistrík, J.: Štylistika, s. 447 – 459.
- Findra, J.: Štylistika slovenčiny, s. 191 – 193.
- Findra, J.: Štylistika súčasnej slovenčiny (2013), s. 268 – 270.
- Meško, D. – Katuščák, D. a kol.: Akademická príručka.

Mediálna komunikačná sféra: komunikačná sféra médií a internetu (žurnalistický štýl).

Literatúra:

- Slančová, D. – Spáčilová, S. et al.: Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky II, s. 152 – 176 (autori kapitoly: J. Mergeš – J. Klingová).
- Slančová, D.: Praktická štylistika, s. 53 – 55.
- Mistrík, J.: Štylistika, s. 459 – 477.
- Findra, J.: Štylistika slovenčiny, s. 186 – 191.

Náboženská komunikačná sféra (náboženský štýl).

Literatúra:

- Slančová, D. – Spáčilová, S. et al.: Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky II, s. 231 – 255 (autorka kapitoly: M. Bodnárová).
- Mistrík, J.: Štylistika, s. 545, 551, 553.
- Mistrík, J.: Náboženský štýl. In: Studia Academica Slovaca. 20. Bratislava: Alfa, 1991, s. 163 – 175.
- Mlacek, J.: K štylistike náboženskej komunikačnej sféry a k jazyku súčasnej duchovnej piesne. In: Studia Academica Slovaca. 15. Red. J. Mistrík. Bratislava: Alfa, 1998, s. 102 – 117.
- Mlacek, J.: Náboženská komunikačná sféra a sakrálny štýl. In: Jazyk v komunikácii. Ed. S. Mislovičová. Bratislava: Veda, 2004, s. 45 – 53.

Študijné materiály a cvičenia:

- Ku každej z preberaných tém budú študentom pravidelne zasielané doplnkové materiály a cvičenia, ktoré budú dostupné v aplikácii MS TEAMS.
- Študent bude podľa zadaní vyučujúcej realizovať cvičenia v rámci prípravy na semináre.

Základná literatúra:

SLANČOVÁ, D. – SPÁČILOVÁ, S. et al. Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky (I), (II). Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2022. Dostupné na: https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/kategoria/PU/hladat/%C3%9Avod+do+%C5%A1t%C3%BAdia+interakt%C3%ADvnej+%C5%A1tylistiky/autor
SLANČOVÁ, D.: Praktická štylistika. (Štylistická príručka). 1., 2. vyd. Prešov: Filozofická fakulta UPJŠ a Slovacontact, 1994, 1996.
MISTRÍK, J.: Štylistika. 1., 2., 3. vyd. Bratislava: SPN, 1985, 1989, 1997.
FINDRA, J.: Štylistika slovenčiny. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2004.
FINDRA, J.: Štylistika súčasnej slovenčiny. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2013.

Odporúčaná literatúra:

ČECHOVÁ, M. a kol.: Současná česká stylistika. Praha: ISV, 2003.
FINDRA, J.: Štylistika slovenčiny v cvičeniach. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2005.
HOFFMANNOVÁ, J.: Stylistika a... Současná situace stylistiky. Praha: Trizonia, 1997.
HORECKÝ, J.: O jazyku a štýle kriticky a prakticky. Prešov: Náuka, 2000.
HORVÁTH, M.: Štylistika súčasného slovenského jazyka. Bratislava: UK, 2016.
MLACEK, J.: Sedemkrát o štýle a štylistike. Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku. Filozofická fakulta, 2007.
RONČÁKOVÁ, T.: Žurnalistické žánre. Ružomberok: Verbum, 2011.

Podmienky na udelenie priebežného hodnotenia:

1. **Účasť na seminároch**. Povolené sú maximálne 3 absencie.
2. **Priebežné hodnotenie I**: Záznam a analýza ústneho jazykového prejavu z bežnej komunikačnej sféry, ktorý študent získa na základe vlastného vytvorenia audionahrávky, príp. videonahrávky spontánnej ústnej komunikácie v rozsahu 5 minút (účastníkmi dialógu musia byť minimálne dve osoby).

   Práca bude obsahovať:

   a) transkript vybranej časti nahrávky v rozsahu 1 strany (inštrukcie k transkriptu pozri ďalej)
   b) analýzu pretranskribovaného textu – určenie štylistických kvalít a vlastností textu na základe analýzy zvukových, morfologických, syntaktických a lexikálnych výrazových prostriedkov (rozsah: 2 strany)

   Maximálny počet bodov: 25. **Minimálny počet bodov: 12,5.**

3. **Priebežné hodnotenie II:** Študent si vyberie úryvok (1 – 2 strany) textu z vedeckej komunikačnej sféry a úryvok (1 – 2 strany) textu z popularizačnej komunikačnej sféry alebo z komunikačnej sféry vzdelávania. (V prípade, že pôjde o ústne realizované komunikáty, je potrebné doložiť transkripty.)

   Práca bude obsahovať:

   a) dva východiskové texty
   b) analýzu (zvukových), morfologických, syntaktických a lexikálnych výrazových prostriedkov vo vybraných textoch
   c) určenie a porovnanie charakteristických vlastností uplatnených vo východiskových textoch z príslušných komunikačných sfér (rozsah: 2 strany)

   Maximálny počet bodov: 25. Minimálny počet bodov: 12,5.

   Pri priebežnom hodnotení I a II sa bude hodnotiť: štylizácia, kompozícia, invencia, pravopis a formálna stránka práce (Times New Roman 12, riadkovanie 1,5).

   Každá seminárna práca bude obsahovať titulný list s týmito položkami: názov univerzity, fakulty a inštitútu (v hlavičke); názov seminárnej práce/téma (v strede listu); meno vyučujúcej, názov predmetu (vľavo dole); meno a priezvisko študentky/študenta, stupeň a ročník štúdia, študijný program (vpravo dole).

   Spôsob odovzdania seminárnych prác, východiskových textov a nahrávky: elektronicky/MS TEAMS.

   Seminárna práca je výsledkom individuálnej tvorivej práce študentky/študenta bez použitia nástrojov AI.

Výsledné hodnotenie (**maximálny počet bodov: 80**) predmetu je dané súčtom bodov za prednáškovú časť (30 b.) a seminárovú časť predmetu (50 b.).

Hodnotenie:

40 – 47 bodov: E (dostatočne)
48 – 55 bodov: D (uspokojivo)
56 – 63 bodov: C (dobre)
64 – 71 bodov: B (veľmi dobre)
72 – 80 bodov: A (výborne)

Inštrukcie k transkriptom nahrávok, ktoré sú súčasťou priebežného hodnotenia I zameraného na analýzu ústneho jazykového prejavu z bežnej komunikačnej sféry:

- nepoužívať fonetickú transkripciu
- zaznamenávať iba výrazné odchýlky od ortoepickej normy (napr. *z nami*, *prfky*, *vlavo*)
- z interpunkčných znamienok používať iba otáznik a úvodzovky (pri reprodukovanej reči)
- na označenie replík jednotlivých komunikantov zvoliť trojpísmenový kód predstavujúci prvé tri znaky z rodného mena komunikanta, príp. z jeho sociálnej roly (napr. PET – Peter, MAM – mama)

Legenda značiek:
ABC (majuskula) – nápadné zdôraznenie slabiky, príp. celého slova
: – expresívne využitie kvantity alebo predĺžená výslovnosť
↓ – klesavá melódia
↑ – stúpavá melódia
→ – neukončená intonácia
– kratšia pauza
– dlhšia pauza
Dĺžka pauzy sa označuje podľa toho, ako ju vníma percipient, nemeria sa exaktne.
@ – hezitačný zvuk
... – apoziopéza alebo proziopéza, nedokončené slovo, príp. chýba začiatok slova
xxx – nezrozumiteľné miesta
Zaznamenáva sa toľko radov xxx, koľko nezrozumiteľných slov bolo zachytených.
∑ – slová alebo časti replík vyslovené viacerými komunikantmi súčasne
/ – posunutý prízvuk na penultime (napr. *vy/borne*)
Interpretatívne poznámky o parajazykových a extrajazykových charakteristikách komunikácie sa umiestňujú do **okrúhlych zátvoriek**.

Ukážka:
DKO – dospelý komunikant
BAR – Barborka
BAR: a budeme mať @ # zlatého retrievera # keď skončí zima NA JAR ↓ # ho budeme mať ↓ # už máme všetko ale psíka a obojok nemáme lebo nevieme aký bude mať krk ↓
DKO: a čo všetko máte? ↓
BAR: no takýto: čo sa drží (Barborka použije deiktické gestá) → # že sa to vysúva ↓ # a máme aj gumovú hračku psíka a zajačika → # aj košík máme → ## aj # aj všetko máme aj MISKU → ale @ # z tej čo sme mali pre Murka z tej bude # lebo @ # zlatý retriever je @ # najviac → # najviac je ↓
DKO: čo je najviac? ↓
BAR: je ↓
DKO: že je ich najviac? ↑
BAR: je NAJVIAC ↓
DKO: ale čo najviac? ↓
BAR: že # že # že máš # že JE ako MY jeme ↓
DKO: AHA ↑ (smiech oboch komunikantov) # a čo s ním budeš robiť keď ho budeš mať? ↓
BAR: že mu # že mama niečo mu uvarí → a @ # no: # že # že mu budem nosiť je:sť → a tak ↓ že ho budeme kúpať ↓ a tak ↓ že # že mu budeme hádzať tak patyky že prines → a budeme ho cvičiť → a → # už neviem ↓